Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра вікової та педагогічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК10 КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Спеціальність **227 Фізична терапія, ерготерапія**

Освітня програма **«Фізична терапія»**

Психолого-природничий факультет

2025-2026 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Клінічна психологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія, освітньо-професійною програмою «Фізична терапія».

Мова навчання – українська

Розробник: Ольга СОЗОНЮК, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри вікової та педагогічної психології.
Протокол № 6 від «12» травня 2025 року

Завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Роман ПАВЕЛКІВ

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету.

Протокол від 26 червня 2025 року № 5

Голова навчально-методичної комісії
психолого-природничого факультету Ірина ТРОХИМЧУК

© Созонюк О.С., 2025 р.
© РДГУ, 2025 р.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань
22 Охорона здоров’я</td><td colspan="2">Обов’язковий компонент</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="7">Спеціальність:
227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Освітня програма «Фізична терапія»</td><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 2</td><td>4-й</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 90</td><td>7-й</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 45%, самостійної роботи студента – 55%</td><td rowspan="9">Освітній ступінь:

бакалаврський</td><td>20 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>10 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:</td></tr>
<tr><td colspan="2">екзамен</td></tr>
<tr><td colspan="4">Передумови для вивчення дисципліни :
«Загальна психологія», «Нормальна анатомія людини», «Нормальна фізіологія людини», «Патологічна анатомія», «Патологічна фізіологія»</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання освітнього компонента «Клінічна психологія» полягає у розширенні теоретичних уявлень про психологічні особливості осіб з різними нозологіями; розширення наукових уявлень про вплив психологічних чинників на стан здоров`я та перебіг хвороби, про психологічні особливості переживання хвороби, а також про види та методи промоції психічного здоров’я та психологічного благополуччя.

Завдання викладання дисципліни – формування системи психологічних знань і компетентностей, необхідних для майбутньої професійної діяльності.

3. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми вивчення освітнього компонента сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Загальні компетентності

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 01. Здатність пояснити потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії принципи їх використання і зв’язок з охороною здоров’я

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.
СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

Програмні результати навчання

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
ПР 06. Застосовувати методи й інструменти для визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.
ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.
ПР 11. Здійснювати заходи фізичної терапії, ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.
ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Предмет, методологія і завдання клінічної психології.

Історія розвитку вітчизняної клінічної психології. Історія розвитку зарубіжної клінічної психології. Роль класиків вітчизняної науки у розвитку клінічної психології. Роль класиків зарубіжної науки у розвитку клінічної психології. Особливості професійної діяльності клінічного психолога. Етичні аспекти професійної діяльності клінічного психолога. Структура вітчизняної клінічної психології. Методологічний апарат сучасної клінічної психології. Психодіагностика як складова професійної діяльності клінічного психолога. Психопрофілактика як складова професійної діяльності клінічного психолога. Психотерапія як складова професійної діяльності клінічного психолога. Науково-дослідна робота як складова професійної діяльності клінічного психолога. Зв’язки клінічної психології з біологічними дисциплінами (анатомія, фізіологія, генетика, біохімія, екологія, антропологія). Зв’язки клінічної психології з медичними дисциплінами (неврологія, психіатрія, фармакологія, психотерапія). Зв’язки клінічної психології з психологічними дисциплінами (загальна психологія, психофізіологія, зоопсихологія та порівняльна психологія). Зв’язки і співпраця клінічної психології та соціальної психології. Зв’язки і співпраця клінічної психології та педагогічної психології. Проблеми глобалізації та інформатизації у світлі клінічної психології.

Тема 2. Психічні процеси, стани, властивості та їх клінічний аналіз.

Мозок і психіка. Еволюція психічної діяльності. Психіка як сукупність психічних явищ. Характеристика психічних процесів особистості. Пізнавальні процеси та психологія особистості. Емоційно-вольові процеси та психологія особистості. Характеристика психічних станів особистості. Психічні та функціональні стани. Індикатори функціональних станів: клінічні аспекти. Характеристика психічних властивостей особистості. Теорії темпераменту (фізіологічні, психологічні, конституційні) та проблеми особистості. Характер та психологія особистості.

Особливості психіки і поведінки соматичного хворого. Особливості психіки і поведінки неврологічного хворого. Особливості психіки і поведінки психічного хворого. Особливості психіки і поведінки людини з природженими вадами розвитку. Особливості психіки і поведінки людини з особливими потребами. Затримка психічного і розумового розвитку: клінічні аспекти. Генетичні аспекти психічних процесів, станів і властивостей.

Тема 3. Особистість як об'єкт клінічного дослідження.

Теорії особистості у світлі вітчизняної науки. Теорії особистості у світлі зарубіжної науки. Психоаналітична теорія особистості: історія, проблеми і перспективи розвитку. Особистість: модель «Великої п'ятірки» (OCEAN). Трансперсональна психологія: клінічні аспекти базових перинатальних матриць (БПМ). Клінічні аспекти антропології (конституція у світлі клінічної психології). Особистість та тип поведінки А і В: клінічні аспекти. Екстраверсія, інтроверсія, нейротизм: клінічні аспекти. Особистість і сигнальні системи. Тип нервової системи, темперамент та особистість. Особистість і функціональна асиметрія мозку: клінічні аспекти. Особистість та характер; акцентуація характеру. Деперсоналізація. Аномалії розвитку особистості: олігофренія, психопатія. Особистість і творчість; творчість здорової та хворої особистості. Генетичні аспекти особистості (генотип і фенотип та особистість).

Тема 4. Клінічні та психотерапевтичні аспекти спілкування.

Основні психологічні компоненти спілкування. Спілкування як комунікативний процес. Моделі комунікації. Комунікативні процеси та сенсорні системи (анатомо-фізіологічні складові комунікації). Зорові (візуальні), слухові (вокальні), тактильні, нюхові, смакові комунікативні канали та їх клінічний аналіз. Вербальні і невербальні компоненти спілкування та їх клінічний аналіз. Роль особистісного простору у спілкуванні. Основні закони спілкування. Тенденції розвитку сучасного спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Типи психологічної конституції та особливості спілкування. Особливості спілкування з соматичними хворими. Особливості спілкування з неврологічними хворими. Особливості спілкування з психічно хворими. Психотерапевтичні аспекти спілкування. Моделі психотерапевтичної комунікації: психоаналіз, модель Фрейда, модель Юнга, модель Лакана, групова психотерапія і психодрама, НЛП – нейролінгвістичне програмування. Генетичні аспекти спілкування (психогенетика спілкування).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.
КЛІНІЧНІ АСПЕКТИ РОЗЛАДІВ ПСИХІКИ І ПОВЕДІНКИ З ОСНОВАМИ ПСИХОТЕРАПІЇ І ПСИХОФАРМАКОЛОГІЇ.

Тема 5. Основи нозології: неврози, психопатії, психози та психосоматичні захворювання.

Проблеми норми і патології у клінічній психології. Моделі здоров'я; складові психічного і соціального здоров'я. Моделі хвороби; біопсихосоціальна модель хвороби. Соматоформні психічні розлади як проблема клінічної психології. Межові психічні розлади як проблема клінічної психології. Сигнальні системи людини в нормі та патології. Неврози: неврастенія, невроз нав'язливих станів, істерія, психастенія. Експериментальні неврози. Інформаційні неврози як проблема клінічної психології. Психопатії: збудливі психопати, астенічні психопати, психастенічні психопати, істеричні психопати, шизоїдні психопати, циклоїдні психопати, нестійкі психопати, паранойяльні психопати Психози: маніакально-депресивний психоз, шизофренія, епілепсія.

Психологія аномального розвитку. Поняття «аномальна дитина». Співвідношення біологічного і соціального при розвитку психічних відхилень у дітей. Психопатоподібна поведінка: реакція протесту, реакція імітації, реакції компенсації. Психологічна характеристика дітей при різних формах аномального розвитку (розумово-відсталі діти, затримка психічного розвитку, ідіотія, імбецильність, дебільність, аутизм, психопатія).

Профілактика і психотерапія неврозів, психопатій і психозів. Неврози, психопатії і психози у світлі МКХ-10. Генетичні аспекти неврозів, психопатій і психозів.

Історія розвитку психосоматичної медицини: проблеми вітчизняної і зарубіжної медицини. Проблеми і перспективи розвитку психосоматичної медицини. Психофізіологічна проблема у світлі клінічної психології. Психофізіологічна модель психосоматичних розладів. Психоаналітична модель психосоматичних розладів. Антропологічні складові психосоматичних розладів. Концепція профілю особистості. Концепція алекситимії. Проблеми класифікації психосоматичних розладів. Класичні психосоматичні розлади. Регіональні аспекти психосоматичних розладів. Структура психосоматичної особистості: егоцентризм, емоційний

контроль, емоційна незрілість, алекситимія, інфантилізм, амбівалентність, агресія, перфекціонізм, пошукова активність, завчена безпомічність. Роль сім'ї у формуванні психосоматичних розладів. Психосоматичні складові порушення діяльності органів системи дихання, травлення і серцево-судинної системи. Серцево-судинні захворювання у світлі клінічної психології. Психосоматика і дерматологія. Психосоматичні складові порушення діяльності органів ендокринної системи. Йододефіцитні захворювання у світлі клінічної психології. Біль: психосоматичні складові. Емоційно-вольова сфера особистості та проблеми психосоматики. Психічні стани та проблеми психосоматики. Стреси, фобії, депресії та проблеми психосоматики. Синдром хронічної втоми: клінічні аспекти. Плацебо-ефект: клінічні аспекти. Профілактика і психотерапія психосоматичних розладів. Клінічні аспекти холістичної (холотропної) медицини. Психосоматичні розлади у світлі МКХ-10. Генетичні аспекти психосоматичних розладів.

Тема 6. Клінічні аспекти девіантної та адиктивної поведінки.

Проблеми адаптації у світлі клінічної психології. Поняття про девіантну (відхилення) і адиктивну (залежність) поведінку. Клініко-фізіологічні основи девіантної поведінки. Соціально-психологічні чинники девіантної поведінки. Основні форми девіантної поведінки (алкоголізм, наркоманія, токсикоманія; агресивна поведінка; суїцидальна поведінка; сексуальні девіації). Вікові і статеві аспекти девіантної та адиктивної поведінки. Проблеми акселерації у світлі клінічної психології. Проблеми куріння у світлі клінічної психології. Проблеми алкоголізму у світлі клінічної психології. Проблеми наркоманії і токсикоманії у світлі клінічної психології. Сексуальні проблеми у світлі клінічної психології. Клінічні аспекти суїцидної поведінки. Залежність від роботи (роботоголія). Залежність від гри (гемблінг). Віртуальна залежність (кіберадикція). Проблеми профілактики девіантної та адиктивної поведінки. Генетичні аспекти девіантної та адиктивної поведінки. Проблеми євгеніки у світлі клінічної психології. Девіантна і адиктивна поведінка у світлі МКХ-10. Генетичні аспекти девіантної та адиктивної поведінки.

Тема7. Основи психотерапії та психофармакології розладів психіки і поведінки.

Психотерапія як комунікативний процес. Особливості психотерапії у соматичній клініці. Особливості психотерапії у неврологічній клініці. Особливості психотерапії у психіатричній клініці. Клінічні аспекти психотерапії: раціональна психотерапія. Клінічні аспекти психотерапії: психоаналіз. Клінічні аспекти психотерапії: аутотренінг. Зовнішні способи корекції психічного (функціонального) стану: функціональна музика (музикотерапія), ароматерапія, фототерапія (терапія кольорами), контактний і безконтактний масаж, фармакологічна корекція, гіпноз і навіювання, НЛП – нейрон-лінгвістичне програмування. Прийоми саморегуляції психічного (функціонального) стану: спеціальна дихальна гімнастика, м'язова релаксація, біологічний зворотній зв'язок, аутогенне тренування, медитація. Народна (нетрадиційна) медицина та проблеми профілактики розладів психіки і поведінки. Особливості саногенного мислення.

Біологічні методи профілактики та лікування розладів психіки і поведінки. Інсулінокоматозна, електроконвульсивна, пірогенна терапія. Розвантажувально-дієтична терапія. Психофізіологічні складові психофармакології. Біохімічні (нейромедіатори) складові розладів психіки і поведінки. Психотропні препарати та їх психофармакологічна дія. Транквілізатори. Нейролептики. Антидепресанти. Препарати – стимулятори нервової системи. Ноотропи – препарати метаболічної дії. Нормотимічні препарати. Психоделіки (духовна ілюзія): ЛСД-25 (диетиламід лізергінової кислоти), ДРТ (диметилтриптамін), мескалін, серніл, психоцибін. Лікарські трави та проблеми профілактики розладів психіки і поведінки. Народна (нетрадиційна) медицина та проблеми фізичної терапії .

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма

	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Лк	Пр	Лаб	Сам		Лк	Пр	Лаб	Сам
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Проблеми становлення і перспективи розвитку клінічної психології										
Тема 1.Предмет, методологія і завдання клінічної психології	8	2	-	-	6	–	–	–	–	–
Тема 2. Психічні процеси, стани, властивості та їх клінічний аналіз	14	4	2	-	8	–	–	–	–	–
Тема 3. Особистість як об’єкт клінічного дослідження.	11	2	1	-	8	–	–	–	–	–
Тема 4. Клінічні та психотерапевтичні аспекти спілкування.	11	2	1	-	8	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 1	44	10	4	-	30	–	–	–	–	–
Змістовий модуль 2. Клінічні аспекти розладів психіки і поведінки з основами психотерапії і психофармакології										
Тема 5. Основи нозології:неврози, психопатії, психози та психосоматичні захворювання.	16	4	2	-	10	–	–	–	–	–
Тема 6. Клінічні аспекти девіантної та адиктивної поведінки	14	4	2	-	8	–	–	–	–	–
Тема 7. Основи психотерапії та психофармакології розладів психіки і поведінки	16	2	2	-	12	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 2	46	10	6	-	30	–	–	–	–	–
Усього годин	90	20	10	-	60	–	–	–	–	–

6. Теми семінарських занять (не передбачені навчальним планом)

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психічні процеси, стани, властивості та їх клінічний аналіз.	2
2	Особистість та спілкування як об’єкт клінічного дослідження.	2
3	Основи нозології: неврози, психопатології, психози та психосоматичні захворювання	2

4	Клінічні аспекти девіантної та адиктивної поведінки.	2
5	Основи психотерапії та психофармакології розладів психіки та поведінки..	2
	Разом	**10**

8. Теми лабораторних занять (не передбачені навчальним планом)

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготувати реферативне повідомлення (презентацію) на тему: «Зв'язки клінічної психології з іншими науками»	6
2	Підготувати анотацію: «Психічні процеси, стани та властивості».	8
3	Підготувати стуруктурно-логічну схему «Теорії особистості у сучасній вітчизняній та зарубіжній психології»/тезовий конспект до теми «Початкові прояви психогенних захворювань»/ презентація «Сімейні фактори як чинник дитячих психогеній».	8
4	Тезовий конспект до теми: «Спілкування як діяльність. Структура спілкування» / презентація на тему: «Патопсихологія спілкування». Підготувати анотований список сучасної наукової літератури з проблеми «Клінічні аспекти спілкування».	8
5	Підготувати тезовий конспект на одну з тем: «Психологія аномального розвитку», «Історія становлення психосоматичної медицини», «Початкові прояви психогенних захворювань»	10
6	Підготувати презентацію на тему «Психологія відхиленої поведінки»	8
7	Розробити програму саморегуляції психічного стану.	6
8	Підготувати повідомлення на тему «Нетрадиційна медицина та проблеми фізичної терапії»	6
	Разом	**60**

10. Індивідуальні завдання

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень здобувачів освіти з навчальної дисципліни «Клінічна психологія». Здобувач освіти може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ - 20 балів**.**

Види ІНДЗ:

- конспект-презентація із теми (модуля) за заданим планом;
- конспект-презентація із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно;
- розробка блоку тестових завдань з теми (модуля) за вибором здобувача освіти;
- підготовка кросворду з теми (модуля) за вибором здобувача освіти.
- письмове оформлення словника психологічних термінів у вигляді структурного міні-конспекту після кожного заняття (протягом всього вивчення курсу) з обов'язковою фіксацією провідних термінів та понять вивченої теми. Креативний підхід до оформлення словника.

11. Методи навчання

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 – самостійна робота (розв'язання програмних завдань);
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

12. Методи оцінювання

МО1 – екзамени;
МО2 – усне або письмове опитування
МО3 - колоквіум,
МО4 – тестування;
МО5 – командні проєкти;
МО6 – реферати, есе;
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО8 – студентські презентації та виступи на наукових заходах;
МО9 – захист практичних робіт;

13. Засоби діагностики результатів навчання

- екзамен;
- модульний контроль
-аналітичні звіти, реферати, есе;
-презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Види та методи навчання і оцінювання

Код та назва компетентності (згідно ОПП)	Код та назва програмного результату	Методи навчання	Методи оцінювання результатів
ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики	МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО4 МО6 МО7 МО9
ЗК03. Навички міжособистісної взаємодії	ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.	МН1 МН2 МН5 МН6 МН7	МО5 МО7 МО8 МО9

СК 01. Здатність пояснити потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я	ПР 11. Здійснювати заходи фізичної терапії, ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО4 МО6 МО7 МО9
	ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6	МО1 МО2 МО4 МО6 МО7 МО9
СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.	ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6	МО1 МО2 МО4 МО6 МО7 МО9
СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.	ПР 06. Застосовувати методи й інструменти для визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію	МН1 МН2 МН3 МН5 МН6	МО1 МО2 МО4 МО5 МО7 МО8 МО9
СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії	ПР 06. Застосовувати методи й інструменти для визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію	МН1 МН2 МН3 МН5 МН6	МО1 МО2 МО4 МО5 МО7 МО8 МО9

	ПР 11. Здійснювати заходи фізичної терапії, ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.	МН1 МН2 МН4 МН6 МН7	МО1 МО2 МО4 МО6 МО7 МО9

14. Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	**Оцінка в ЄКТС**	**Значення оцінки ЄКТС**	**Критерії оцінювання**	**Рівень компетентності**	**Оцінка за національною шкалою**	
					екзамен	залік
90-100	А	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	В	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	

74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміжяких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			ІНДЗ	Екзамен	Разом
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	20	40	100
15	15	15	15	15	15	20			
Модульний контроль -10 балів				Модульний контроль – 10					

	балів			
Розрахунковий коефіцієнт -0,4				

16. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення з дисципліни складається з:
- інтерактивного комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни,
- конспекту лекцій на паперовому та електронному носіях;
- практикуму з дисципліни та методичних вказівок до семінарських занять на паперовому і електронному носіях;
- тематики контрольних робіт та методичних рекомендацій до їх виконання на паперовому і електронному носіях;
- тестових завдань з курсу та методичних рекомендацій до їх виконання на паперовому і електронному носіях;
- матеріалів для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (слайдів, відео- та аудіозаписів);
- завдань і методичних вказівок для самостійної роботи студентів;
- переліку завдань (запитань) для проміжного та підсумкового контролю рівня знань;

17. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Історія розвитку вітчизняної клінічної психології.
2. Історія розвитку зарубіжної клінічної психології.
3. Роль класиків вітчизняної науки у розвитку клінічної психології.
4. Роль класиків зарубіжної науки у розвитку клінічної психології.
5. Предмет і завдання клінічної психології.
6. Особливості професійної діяльності клінічного психолога.
7. Етичні аспекти професійної діяльності клінічного психолога.
8. Структура вітчизняної клінічної психології.
9. Методологічні аспекти клінічної психології.
10. Психодіагностика як складова професійної діяльності клінічного психолога.
11. Психопрофілактика як складова професійної діяльності клінічного психолога.
12. Психотерапія як складова професійної діяльності клінічного психолога.
13. Науково-дослідна робота як складова професійної діяльності клінічного психолога.
14. Анамнез та діагноз у практиці клінічного психолога (соціальні та психічні аспекти).
15. Зв’язки клінічної психології з біологічними дисциплінами (анатомія, фізіологія, генетика, біохімія, екологія, антропологія).
16. Зв’язки клінічної психології з медичними дисциплінами (неврологія, психіатрія, фармакологія, психотерапія).
17. Зв’язки клінічної психології з психологічними дисциплінами (загальна психологія, психофізіологія, зоопсихологія та порівняльна психологія).
18. Зв’язки і співпраця клінічної психології та соціальної психології.
19. Зв’язки і співпраця клінічної психології та педагогічної психології.
20. Загальна характеристика методів досліджень клінічної психології.
21. Методи клінічної психології: клінічна бесіда (інтерв’ю).
22. Методи клінічної психології: біографічний метод і каузометрія.
23. Методи клінічної психології: проективні методики.
24. Методи клінічної психології: проективна методика Роршаха.
25. Методи клінічної психології: проективна методика Люшера.
26. Проективна методика Тематичний Аперцептивний Тест (ТАТ).
27. Психосоматичні дослідження: Гіссенський тест соматичних скарг.
28. Психосоматичні дослідження: методика «Тип поведінкової активності».
29. Принципи моделювання у клінічній психології.
30. Специфіка комп’ютерного тестування у клінічній психології.

31. Функціональні (психофізіологічні) методи досліджень у клініці.
32. Моделі здоров'я; складові психічного і соціального здоров'я.
33. Моделі хвороби; біопсихосоціальна модель хвороби.
34. Психофізіологічна проблема у світлі клінічної психології.
35. Сигнальні системи людини в нормі та патології.
36. Проблеми норми і патології у клінічній психології.
37. Основи нозології: неврози (неврастенія, невроз нав'язливих станів, істерія, психастенія).
38. Інформаційні неврози як проблема клінічної психології.
39. Основи нозології: психози (маніакально-депресивний психоз, шизофренія, епілепсія).
40. Профілактика і психотерапія неврозів і психозів.
41. Основи нозології: психосоматичні розлади.
42. Історія розвитку психосоматичної медицини.
43. Проблеми і перспективи розвитку психосоматичної медицини.
44. Проблеми класифікації психосоматичних розладів.
45. Класичні психосоматичні розлади.
46. Регіональні аспекти психосоматичних розладів.
47. Структура психосоматичної особистості.
48. Роль сім'ї у формуванні психосоматичних розладів.
49. Плацебо-ефект: клінічні аспекти.
50. Профілактика і психотерапія психосоматичних розладів.
51. Індикатори функціональних станів: клінічні аспекти.
52. Розлади психіки і поведінки у світлі МКХ-10.
53. Розлади пізнавальних процесів.
54. Розлади емоційних процесів.
55. Розлади вольових процесів.
56. Розлади свідомості; змінені стани свідомості.
57. Класична (хілотропна) і холотропна моделі свідомості.
58. Клінічні аспекти адиктивної поведінки.
59. Вікові та статеві аспекти адиктивної поведінки.
60. Клінічні аспекти девіантної поведінки.
61. Клінічні аспекти депривації сну (основи сонології).
62. Патологічні форми сну: клінічні аспекти (основи сонології).
63. Стреси як проблема клінічної психології.
64. Фобії як проблема клінічної психології.
65. Депресії як проблема клінічної психології.
66. Синдром хронічної втоми: клінічні аспекти.
67. Клінічні аспекти суїцидної поведінки.
68. Проблеми адаптації у світлі клінічної психології.
69. Біоритми у світлі клінічної психології.
70. Особистість як об'єкт клінічного дослідження.
71. Теорії особистості у світлі вітчизняної науки.
72. Теорії особистості у світлі зарубіжної науки.
73. Психоаналітична теорія особистості: історія, проблеми і перспективи розвитку.
74. Особистість: модель «Великої п'ятірки» (OCEAN).
75. Особистість і ФАМ: клінічні аспекти.
76. Особистість і творчість; творчість здорової та хворої особистості.
77. Клінічні аспекти холістичної (холотропної) медицини.
78. Трансперсональна психологія: клінічні аспекти базових перинатальних матриць (БПМ).
79. Аномалії розвитку особистості: олігофренія, психопатія.
80. Клінічні аспекти антропології (конституція у світлі клінічної психології).
81. Особистість та тип поведінки А і В: клінічні аспекти.
82. Екстраверсія, інтроверсія, нейротизм: клінічні аспекти.
83. Особистість та сигнальні системи: клінічні аспекти.
84. Тип нервової системи, темперамент та особистість.

85. Особистість та характер; акцентуація характеру.
86. Проблеми акселерації у світлі клінічної психології.
87. Сексуальні проблеми у світлі клінічної психології.
88. Проблеми куріння у світлі клінічної психології.
89. Проблеми алкоголізму у світлі клінічної психології.
90. Проблеми наркоманії у світлі клінічної психології.
91. Клінічні аспекти залежності від гри (гемблінг).
92. Клінічні аспекти віртуальної залежності (кіберадикція).
93. Проблеми профілактики адитивної поведінки.
94. Серцево-судинні захворювання у світлі клінічної психології.
95. Йододефіцитні захворювання у світлі клінічної психології.
96. Біохімічні (нейромедіатори) складові розладів психіки і поведінки.
97. Генетичні аспекти розладів психіки і поведінки.
98. Проблеми євгеніки у світлі клінічної психології.
99. Екологічні аспекти клінічної психології.
100. Особливості психіки і поведінки соматичного хворого.
101. Особливості психіки і поведінки неврологічного хворого.
102. Особливості психіки і поведінки психічного хворого.
103. Особливості психіки і поведінки у людини з природженими вадами розвитку.
104. Особливості психіки і поведінки у людини з особливими потребами.
105. Затримка психічного і розумового розвитку: клінічні аспекти.
106. Клінічні та психотерапевтичні аспекти спілкування.
107. Типи психологічної конституції та особливості спілкування.
108. Особливості психотерапії у соматичній клініці.
109. Особливості психотерапії у неврологічній клініці.
110. Особливості психотерапії у психіатричній клініці.
111. Біологічні методи профілактики та лікування розладів психіки і поведінки.
112. Клінічні аспекти психотерапії: раціональна психотерапія.
113. Клінічні аспекти психотерапії: психоаналіз.
114. Клінічні аспекти психотерапії: аутотренінг.
115. Клінічні аспекти психомоторики.
116. Клінічні аспекти психогенетики.
117. Клінічні аспекти психофармакології.
118. Розлади психіки і поведінки: основні принципи реабілітації.

18. Рекомендована література

Основна

1. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 242 с.
2. Гальчук О.Я. Клінічна психологія: навчальний посібник. Київ: Атіка, 2012. 216 с.
3. Зінченко С.М. Медична психологія.: навчальний посібник. Київ., 2006. 108 с.
4. Клінічна психологія: навч. посібник / укл. Ю.П. Никоненко. Київ.: КНТ, 2016. 369 с.
5. Коляденко Н.В. Клінічна психологія: опорний конспект лекцій. Київ: ІПК ДСЗУ, 2006.
6. Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І.А., Максименко К.С. Медична психологія : підручник / за заг. ред.. С.Д.Максименка. Київ : Слово, 2014. 516 с.
7. Медична психологія : підруч. ; за заг. ред. докт. мед. наук, проф. І. Д. Спіріної. Дніпро : ЛІРА, 2022. 300 с.
8. Федосова Л.О. Клінічна психологія. Київ.: ДП «Вид.дім «Персонал», 2013. 248 с.
9. Шебанова С.Г., Шебанов В.І. Клінічна психологія: навчально-методичний посібник. Херсон, 2009. 192 с.

Допоміжна

1. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров’я: теорія та практика. Львів:

Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 338 с.
2. Генрі Окамото. Основи фізичної реабілітації. Львів: Галиц. вид. спілка, 2002. 294 с.
3. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М.В.Миколайський. Івано-Франківськ, 2006. 228 с.
4. Клінічна психологія: словник-довідник / автор-уклад. С.В. Діденко. Київ: Академвидав, 2012. 320 с.
5. Максимова Н.Ю., Мілютіна К.Л., Піскун В.М. Основи дитячої патопсихології. Київ, 2006. 424 с.
6. Медична психологія: навч.посібник для самопідготовки студентів/ Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти:/Упорядники Абрамов В.А., Вітенко І.С., Бурцев О.К. та ін. Донецьк: Каштан, 2003. 118 с.
7. Мушкевич М.І. Клінічна психодіагностика: методичні рекомендації для студентів факультету психології. Луцьк, 2006. 170 с.
8. Мюллер М. Якщо Ви пережили психотравмуючу подію / пер. з англ. Д.Бусько, наук. ред. К.Явна. Львів; Вид-во УКУ «Свічадо», 2014. 120 с.
9. Основи загальної і медичної психології / За ред.. І.С. Вітенка, О.С. Чабана. Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. 344 с.
10. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О.М. Степанов. Київ.: Академвидав, 2006. 424 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Колесник Н.Т. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]: URL : https://stud.com.ua/28948/psihologiya/klinichna_psihologiya
2. Наконечна Ю.П. Клінічна психологія: навч. посібн. URL : https://pidru4niki.com/88714/psihologiya/klinichna_psihologiya
3. Міжнародний класифікатор хвороб МКХ-10. URL : https://web.archive.org/web/20170619070810/http://mkh10.com.ua/